

Det började med en studiecirkel

Det började med en studiecirkel

Det började år 1993, som en studiecirkel, ingen vet var det slutar. För entusiasterna i studiecirkel var även entreprenörer. Det stannade inte vid att de läste och lärde, de omsatte de nya kunskaperna i handling. Två år senare hade idéerna om egenproducerad vindkraftel resulterat i ett vindkraftverk som ägdes och drevs av en kooperativ ekonomisk förning med 400 medlemmar. Föreningen som drev projektet anslöt sig till Sveriges Energiförenings Riksförbund (SERO).

Vindkraftverket fungerade och lockade till fortsättning. "Gässlingen ekonomisk förening" bildades. Fler intressenter anslöt sig och tillsammans med Kyrkvinden ekonomisk förening, Gåsungarna AB, Karlstad Energi AB, Karlstads Bostadsaktiebolag, Hammarö Energi AB och Hammaröbostäder bildade vindkraft Vänern och tio nya och större vindkraftverk byggdes. Ett av verken finansierades av Gässlingen ekonomisk förening.

I dag har drygt 1100 andelsägare möjlighet att försörja sig med egen el från ett av verken. Andelsägarna betalade de 47 miljoner kr som ett verk kostade, faktiskt i förskott. Intresset var så stort att alla som ville fick inte vara med. Bara förskottsbetalning gällde så den som skickade in pengarna för sent fick tillbaks dem.

Nu reser sig de 10 tornen 90 meter över vattnet. På toppen sitter maskinhuset som väger 126 ton. Att lyfta upp och montera maskinhus och vingar så högt och på öppet vatten var ett mästerverk. För att lyckas krävde närmast stiltje. Uppe vid maskinhuset blåser det i genomsnitt 7,2 sekundmeter och vingarna som vinden sätter fart på bildar en cirkel på 100 meter i diameter. Blåsten däruppe skapar 90 miljoner kilowattimmar el och räcker till drygt 10 000 eluppvärmda hushåll.

Vindkraftverken på Gässlingengrunden omvandlar vindkraft till värme i stugorna - men det finns andra naturkrafter än vinden att ta hänsyn till - 2 foton som visar på hur islossningen på Väneren kan ställa till

det.

Peter Danielsson Eldsjälen bakom projektet "Gässlingen"

Foton Anders Björbole

Många var inblandade i bygget. Maskinhusen kom från Finland, Tornen tillverkades på Dyna Winds fabrik i Kristenhamn. Rotorbladen kom från Polen och Tyskland. PEAB tillverkade fundamenten på Vänerkajen i Karlstad och tillsammans med en rad underentreprenörer, som dykare och byggföretag etc. fästes fundamenten i berggrunden på mellan 3 och 13 metersdjup. Att montera dessa väldig tyngder högt över det öppna vattnet ställde stora krav på säkerhet.. En vänerbåt ? byggdes om och försågs med en kran som kunde lyfta tornsektionerna, maskinhus och vingar. Att hitta ett försäkringsbolag som var villigt att försäkra lyften blev ett svårt problem, men det löstes.

Mer vindkraft på Vänern

Nu planeras ytterligare 20 verk med 50 procent högre kapacitet. För den som vill vara med finns det möjlighet att förhandsanmäla intresse. Fortsätter det som det börjat kanske värmlänningarna på sikt kan klara den egna elförsörjningen och till och med bli nettoleverantör av elenergi från vind och vatten.

Kärnkraften kan skrotas

Politiker, som säger sig vilja satsa på nya kärnkraftverk kan känna sig omsprungna av de nya teknikerna. Energisnålare teknik, som minskar elbehovet, och satsningar på alternativa miljövänlig av el innebär att det går att skrota kärnkraften utan att det uppstår brist på el.

Politikerna vill inte ha småskaligt producerad el

Ansvariga politiker verkade inte gilla att människor skulle kunna producera sin egen el. Dom ville inte att människor skulle kunna bli oberoende av de stora elproducenterna. De bestämde sig för att straffa ut kooperativen genom att "förmånsbeskatta" dem som hämtade el från kooperativt ägda verk.

Drivkrafterna är många, några vill hejda jordens uppvärmning några satsar på ny teknik som gör att vi kan skrota kärnkraften, några vill kanske bara att Sverige skall klara det egna elbehovet och sluta betala ut enorma belopp till oligarker och schejker, som satsar på guldkranar i det egna badrummet i stället för att skapa välfärd till befolkningen. Regering och riksdag borde inse att satsningar på alternativ energi genom kooperativ skulle bidra till såväl snabbare utveckling som ökad acceptans av vindkraft. Men regeringen tackar nej till allmänhetens medverkan. Dom satsar i alla kort på Vattenfall och de andra större företagen.

Det gäller att sats rätt även om det inte är så glamoröst

Under tiden som riskkapitalisterna satsade hundratals miljarderna på finansbolag, fastigheter, IT-affärer etc., som blev bubblor som sprack satsade en studiecirkel i Värmland på ett föga glamoröst vindkraftbygge som blev inledningen till varaktigt värmländskt företagande.

Vad finns kvar av riskkapitalisternas storstilade satsningar. År 1990 när fastighetsbubblan sprack sopades 150 finansbolag och mängder med överbelånade fastighetsbolag under mattan. Tusentals företag tvingades stänga, hundratusentals människor förlorade sina arbeten och staten tvingades låna upp flera hundra miljarder. År 2000 var IT den stora bubblan. Nästan alla riskkapitalister och politiker stod häpna inför den fantastiska framtid Jonas Birgersson, Johan Staël von Holsten, Kjell Spångberg med flera målade upp. Men, var finns Framfab, Icon Medialab, Bosman, Spray och allt vad de hette i dag? Det var ju hos dem framtiden fanns? När regeringen kämpade med problemen och försökte reparera skadorna från en sprucken fastighetsbubbla startade en grupp värmlänningar en studiecirkel, som gav upphov till något bestående, omvandling av vanlig vind till el.

Vattenfall satsade sina övervinster på köp av gamla nerslitna kärnkraftverk och kolkraftverk. Hade inte regeringen till sist satt ner foten hade Vattenfall sålt hela sitt elnät och använt pengarna till att köpa ytterligare nerslitna kärnkraftverk i England. Som tack för de misslyckade affärerna belönades sparkade chefer med hundratals miljoner i avgångsvederlag. Styrelsen i vindkooperativet i Värmland får klara sin framgångsrika satsning med dryga hundratusen kronor som går till reseersättningar och arvoden.

Carl Olov Persson